

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

D I R E C T O R : C I R U E C O N O M U

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Inalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	40 lei
6 luni	20 "
3 luni	10 "
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni	

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON № 16/98

Din cauza vacanței Crăciunului, cu acest număr încheem anul 1907. Numărul viitor va apare cu data de 1 Ianuarie 1908.

Rugăm pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentului să ne trimită sumele datorite prin mandat poștal direct la Curierul Judiciar, București.

S U M A R

Organizarea judecătorească în vechile așezăminte ale țării, (urmare) de d-l *Ciru Economu*.

JURISPRUDENȚĂ:

Pagini de criminologie comparată. Fragmente de studiu, de d-l *Jean Naum-Inau*;

Trib. Civil din Lion. Testament scris cu creionul. Validitatea lui, **cu o observație.**

ORGANIZAREA JUDECĂTOREASCĂ

IN

VECHILE AȘEZĂMINTE ALE ȚĂREI (*)

Divanul domnesc judică, după cum se știe, supt presidenția Domnului. El eră compus din doi-spre-zece mari boeri, înalți demnitari ai țării, printre cari și Mitropolitul.

Cei-lalți membrii ai acestui areopag erau Marele Ban și Caimacam al Craiovei, care guvernă cele cinci județe de peste Olt; Marele Vornic de Țara de Sus, administrator al județelor Olt, Argeși, Teleorman, Vlașca, Ilfov și Dâmbovița; Marele Vornic de Țara de Jos, cârmuitor al județelor Putna, Buzău, Săcueni, Prahova, Muscel și Ialomița; Marii Vornici Al Treilea și Al Patrulea, judecători ordinari ai Divanului, cari aveau dreptul să poarte bastoane de argint; Marele Logofăt, păzitorul pecetiei și capul cancelariei domnești; Marele Vornic de Cutie, care adună veniturile rânduite pentru mile; Marele Logofăt de Obiceiuri, care ținea condica de rândueli și obiceiurile locale; Marele Vornic de Poliție, care strângea dările streinilor din București; Clucerul-

(*) Vezi *Curierul Judiciar*, No. 70, 72, 76 79 și 84 din 907.

Cel Mare, care, la creațiunea acestei funcțiuni, purtă în ceremonii crucea din naintea Domnului, și Hatmanul de Divan, demnitate înființată de fanarioți, cu sarcina d'a păzi buna rânduială în timpul judecăților. Sala în care se urmau judecățile eră, după cum am spus, acea a Tronului: ea se mai numea și *Spătărie*. Bogat, însă sever decorată, întocmirea ei răspundeă scopului la care trebuia să slujească și eră făcută să insuffle respectul și să lovească spiritul prin maiestatea judecăței ce aveă să se petreacă. O sofă înaltă însemnă locul unde Domnul eră să se așeze. Jeturi, la dreapta și la stânga, arătau că acolo vor stă cei-lalți judecători. O sabie goală, atârnată de sus, lucea ca simbol al a tot puterniciei și al neînduratei nestrămutări a hotărârei ce eră să se pronunțe. În sfârșit, masa din mijloc sprijinea topuzul, pecetia domnească și călimărul, toate atribuțiuni ale suveranului în îndoitul lui rol de stăpânitor al țării și de împărțitor al dreptăței. La ora hotărâtă, străbătând gloata de zapcii, aprozi, vătafi, ceauși și alți păzitori civili și militari, cari se grămădeau la ușa Divanului, judecătorii pășeau în sala de audiență. Ei purtau toți bărbi, semn distinctiv și privilegiat, pe atunci, al nobilimei, și unii din ei bastoane de argint. Imbrăcămintea lor eră cea turcească, introdusă de fanarioți în țară și adoptată de clasele înalte ale societăței pentru luxul și scumpătatea ei. Ea se compunea din libadele său anterie de stofă prețioasă, încinse cu brâu de șal la mijloc; din feregele de hareă, vara; din giubele său conteșe de pambriu, imblănite, iarna, cu samur, și, toamna, cu singeap său cu răs; din ciacșiri roșii; din meși și papuci galbeni, și din işlice enorme așezate pe fesuri microscopice. Când toți erau adunați și rânduiți pe la locurile lor, Măria-Sa se însciință că Divanul e în ființă. Domnul pășea în sală cu gravitatea dictată de înalta pozițiune ce ocupă, întâmpinat prin manifestațiunile de profund respect ale demnitarilor și ale celor de față. Costu-

mul lui erà aproape același ca al celor-lalți boeri, cu deosebire că, în cap, purtà gugiumantul de samur, împodobit cu pietre scumpe, și aveà papucii căptușiți cu roșu. Judecata se începeà invitându-se Al Treilea Mare Logofăt să deà citire hătărârei în discuțiune și întregii proceduri ce se urmase. După aceasta, se acordà cuvântul părților prigonoitare. Ele își sprijineau dreptățile, une-orî singure, dar mai adese-orî prin vechil sau avocat, care se exprimà în termenii cei mai umili și mai rugători. Odată desbaterile terminate, sala se goleà și Divanul rămâneà să chibzuiască. Cățiva membrii își spuneau părerile, însă toți se uneau cu opiniunea Domnului, care hotărà, ast-fel, ca suprem arbitru.

În materie penală, Domnul cercetà, o dată pe săptămână, Sâmbăta, hotărârile date de secția Vinovaților, singur, asistat numai de Marele Armaș, care cumulà funcțiunile de președinte al tribunalului criminal și de îngrijitor al închisorilor. El întărea sau schimbà judecățile date de această instanță. Când pedeapsa erà moartea, înainte de a se esecută, obiceiul cereà ca Armașul să se înfațișeze de trei orî Domnului, la intervale deosebite, pentru a-l întrebà dacă stăruește să se verse sânge omenesc. Dacă, la a treia oară, Domnul răspundeà afirmativ, osânditul erà condus la supliciù, care, în genere, erà spânzurătoarea.

Sosesc la ultima fasă prin care a trecut la noi organizațiunea judecătorească înainte de legea din 1865, cere ne-a guvernat până în 1890, când s'a pus în aplicare legea actualmente în vigoare.

Se știe că, în 1832, în urma tractatului de la St. Petersburg, se puse în lucrare, în ambele Principate, Regulamentul Organic, vastă colecțiune de legi politice, economice și administrative, lucrate în timpul ocupațiunei rusești, sub privigherea generalului conte Pavel Chiselef și menite a stârpi îngrozitoarele abuzuri ce domneau în țară. O parte însemnată a acestei legiuri fu consfințită întocmirii și reformei justiției, căci, după cum am văzut, această ramură, ca toate cele-lalte, lăsà foarte mult de dorit. Principiul ce se așternu din capul locului, cu această ocaziune, fù separațiunea puterei judecătorești de cea administrativă, principiù neținut până aci de nimeni în seamă și lipsei cărui se datorau mai toate relele de cari suferise țara din punctul de vedere al împărțirii dreptăței.

După Regulamentul Organic, gradele de juricțiune erau trei. Prima instanță erà reprezentată prin tribunale, compuse dintr'un prezident și doi judecători, înființate în fie-care capitală de județ și având competență a judecà pricinile civile, comerciale și corecționale. În București, din cauza mulțimei afacerilor, tribunalul aveà trei secțiuni,

una civilă, alta comercială, cu judecători luat din negustori, afară de prezident, și alta corecțională. Tribunalul din Craiova posedà asemenea două secțiuni; iar cele-lalte toate câte una. Instanța a doua se compunea din două Divanuri Judecătorești sau Curți de Apel, cu reședința în Bucuresci și în Craiova, având fie-care câte două secțiuni, una civilă și alta criminală. Secțiunea civilă a Divanului Apelativ din capitală înnumără șapte membrii și cea criminală cinci. La Craiova însă, erau numai cinci membrii civili și trei criminali. Această din urmă secțiune, la ambele Divanuri, se ocupà cu apelurile în materie corecțională și cu judecarea crimelor comise în circumscripția sa respectivă, adică în trei-spre-dece județe de dincoaci de Olt, pentru Curtea din Bucuresci, și în cinci de dincole de acest râu, pentru cea de Craiova. Instanța a treia, care constituie cea din urmă treaptă, se resumà în Inaltul Divan, compus dintr'un președinte, șase membrii și doi supleanți, funcționând în capitală și având cădere a primii plângerile contra hotărârilor pronunțate de toate tribunalele din țară, speță de Curte de Casațiune, cu deosebire că nu judecà numai din punctul de vedere al buneii aplicațiuni a legii, ci intrà și în examinarea fondului. Decisiunile date de această supremă instanță nu erau, cu toate acestea, absolut definitive, după cum ar fi trebuit să fie, ci, pentru a'și produce efectele, erau supuse unei condițiuni, care lăsà ușa deschisă tutulor abuzurilor: trebeuà ca decisiunea să întrunească unanimitatea glasurilor celor ce judecaseră, sau unanimitatea minus unul. Indată ce se găseau doi judecători de o părere deosebită, partea nemulțumită aveà drept a se adresà cu jalbă la Domn, cerând a i se cercetà pricina de isnoavă. Domnul trimeteà afacerea Divanului, care erà ținut să o examineze a doua oară, astă dată într'o secțiune estraordinară, la care luà parte Marele Logofăt, Ministru al Justiției, și prezidenții tutulor judecătoriilor din capitală, afară de acela al secțiunei care pronunțase hotărârea ce se atacà. Divanul, ast-fel întocmit, decideà, cu majoritate de voturi, și hotărârea ce pronunță deveneà atunci definitivă și se întărea de Domn spre a se esecută.

Afară de aceste trei instanțe judecătorești, mai erau, pentru cercetarea pricinilor locuitorilor de prin sate, judecătoriile numite *de împăciuire*, cari au servit drept călăuză și model legei asupra judecătoriilor comunale și de ocoale, actualmente în vigoare, și, în Bucuresți, judecătoria de poliție, compusă dintr'un prezident și din doi judecători, lucrând sub privigherea prefectului de poliție și având drept misiune de a reprimà gâlcevurile, bătăile și cele-lalte neorândueli socotite ca con-

travențiunii și pedepsite cu trei zile de închisoare și cu maximum cinci-zeci de toiege.

În Moldova, Regulamentul Organic prevedea asemenea tribunale de județe, — *de pe la ținuturi*, cum se exprimă textul legii, — cari judecau, în prima instanță, afacerile civile, comerciale și criminale, și tribunale sătești pentru micile daraveri dintre oamenii de la țară. În Iași, un Divan de Apelație, numit și Divanul de Țara-de-Sus, cu jurisdicție asupra județelor Suceava, Neamțu, Roman, Dorohoiu și Iași, și altul numit Divanul de Țara-de-Jos, cu jurisdicție celor-l'alte județe: Bacău, Putna, Tecuci, Covurlui, Tutova, Fălciu și Vaslui, judecau, în apel, procesele de o valoare superioară sumei de 1500 lei. Ele erau compuse dintr'un prezident și din patru asesori numiți de Domn. Mai era un tribunal comercială, în orașul Galați; un tribunal de poliție, pentru afacerile corecționale, în Iași; un tribunal criminal pentru crime, tot în Iași, și Divanul domnesc, prezidat, la ocazie, de Domnul țării în persoană și judecând, în ultima instanță, procesele civile și criminale de o mai mare importanță.

Toate aceste instanțe judecătorești se compuneau din boeri pământeni, cunoscuți, — zice legea, — prin iubirea lor de dreptate, proprietari de averi nemișcătoare și destoinici în ale justiției. Ei erau, ca în Muntenia, numiți pe trei ani și neschimbați, în timpul acesta, afară de cazurile de înaintare, de retragere de bună voe sau de destituire pentru călcare de datorie. La împlinirea termenului pentru care fuseseră numiți, de aveau bune purtări, ei se numeau pe un al doilea și un al treilea period de trei ani, cu perspectiva de a deveni inamovibili după zece ani de încercare.

Cu tot optimismul său de pe hârtie, Regulamentul Organic, care puneă regule și însemnă pedepse pentru magistrații abătuți, și, prin pompoasele făgădueli ce făcea, credea că va îndreptă dintr'oa dată relele deprinderi așa de adânc înrădăcinate în moravurile lumii judecătorești de pe atunci, el nu reuși să stârpească inichitățile, nici să îndrepteze, de cât într'oa măsură aproape inapreciabilă, strâmbătățile ce așteptau pe jelitorii ce se adresau justiției. Ca dovadă, iată rețeta după care se făureau hotărârile, rețetă compusă de chiar un Mare Logofăt de pe vremuri și întipărită în memoria celor ce mai trăesc de pe atunci. Unui prezident de Divan, care simțea dificultate să facă hotărârea, prin care trebuie să se dea dreptate unui protegiat al acelu Mare Logofăt, el răspundea: — Hotărârea e foarte ușor de făcut! La început, s'o scalzi: așa și așa; așa și așa; apoi, la mijloc, dă-i o învârtitură de condei, și, la sfârșit... pașol! » Această formulă avu, se vede, un succes irezistibil, căci fu îndată adoptată și se practica multă

vreme spre învățătura de minte a acelor ce îndrăsnău să se măsoare cu persoanele influente.

Este cu totul fără interes să intru în celelalte amănunte ale organizării judecătorești create, în ambele Principate, de Regulamentul Organic. Ele se referă la chestiuni de administrare interioară sau de procedură și nu diferă mult de ceea ce am apucat sub legile următoare. Trebuie să semnalez, totuși, două dispozițiuni, cari constituiesc două inovațiuni importante ale legislațiunii regulamentare: crearea ministerului public și dorința exprimată de îndrumare spre inamovibilitatea magistraturei.

Instituțiunea ministerului public nu era cunoscută în țară înainte de 1832, fiind că nici una din pravilele cele vechi, nici a lui Alexandru Ipsilante, nici a lui Caragea, nu pomeneste nimic despre așa ceva. Regulamentul Organic, luând-o din legislațiunile europene și introducând-o în moravurile noastre, a împlinit o lipsă simțită și a corespuns unor reale trebuințe. El a dat puterii centrale un mijloc legal de a se pune în contact cu diferitele instanțe judecătorești, legei un organ care să vorbească acestora ori de câte ori trebuința va cere, și societății un agent neadormit pentru urmărirea infracțiunilor cari ar putea să-i turbure liniștea. Procurorul, cu toate acestea, nu era, pe vremea aceea, ceea ce este astăzi. Atribuțiunile lui erau mai numeroase, și, pot adăoga, de multe ori incompatibile cu caracterul de magistrat ce trebuie să aibă. Astfel, pe lângă altele, el servea, în unele împrejurări, și ca prepus al fiscului, căci, în fie-care lună, trebuie să ceară socoteală vătafului de aprozi de sumele încasate din taxe și din aducerea la îndeplinire a hotărârilor judecătorești, să-i verifice catastișele, să observe dacă depozitele erau în ființă și să urmărească în caz de abatere. El mai avea încă o însărcinare demnă de semnalat, care, în zilele noastre, a trecut în alte mâini: aceea de a săvârși instrucțiunea crimelor și delictelor. Judecătorii de instrucțiune nu existau pe atunci. Membrii parchetului făceau constatările, adunau probele, dau mandatele, clasau afacerile și sezisau instanțele judecătorești cu cercetarea lor. În afară de aceasta, sfera activității ministerului public era aproape aceeași ca în ziua de astăzi.

Cât despre îndrumarea magistraturei spre inamovibilitate, Regulamentul Organic simți că, pentru a avea o bună justiție, trebuia să aibă judecători neatârnați. Starea intelectuală și morală în care se află țara, pe vremea aceea greutatea de a avea un personal cuviincios, lipsa de pregătire a celor ce se destinau justiției, ca să îndeplinească cum se cuvine aceste sfinte și terribile funcțiuni, făcură pe redactorii Regulamen-

tului să proclame inamovibilitatea ca o dorință, însă să nu o acorde de cât sub condițiune și, precum am spus, după ce vor fi supus pe acei cari aspirați a o dobândi la o serie de încercări. Toți judecătorii, chiar ai Inaltului Divan, se numeau pentru trei ani; acei dintr'ensii cari dau dovezi de capacitate și de bună purtare se numeau pentru un al doilea și un al treilea period de trei ani. După zece ani de la punerea în aplicare a Regulamentului Organic, judecătorii trebuiau să rămână neschimbați, *dacă*, adaugă textul legii, *aceasta se va găsi cu cale de Domn și de Obșteasca Adunare*. Condițiunea se vede că era nerealizabilă, căci, de atunci, au trecut șase-zeci de ani, și, afară de excepțiunile Curții de Casațiune și de cele conținute în noua lege a Organizării Judecătorești, inamovibilitate aabsolută a magistraturei este încă așteptată!

Curțile și Tribunalele, organizate, precum am văzut de legiuirea regulamentară din 1832, începură să funcționeze îndată. Ar fi fost o prea mare pretențiune, față cu mijloacele de cari dispunea țara pe vremea aceea, de a fi cerut ca, fie măcar în capitală, aceste instanțe să se găsească imediat instalate într'un același local, Palat de Justiție, anume destinat pentru aceasta. Lucrul totuși se făcù, însă mai târziu. De o cam dată, ele rămaseră despărțite, pentru destul de marea neînlesnire a justițiabililor. În București, Inaltul Divan își ținea ședințele în casele Clucerului Costache Ștefănescu, din Podul-Mogoșoaei, unde se află și Logofeția Dreptății. Cele-l'alte instanțe lucrau aiurea, pe aceeași stradă, în casele răposatei Anica Deșloaica. În 1840, nevoea de a aduna toate autoritățile judecătorești la un loc, sili pe Stat să cumpere casele bi-vel logofătului Mihalache Manu, din Podul Caliții, față cu Doamna Bălașa, unde s'a instalat, la 1896 actualul Palat al Justiției. Aci, ele se așezară bine, rău, cum putură. Salonul cel mare din fața stradei la etajul de sus, fu ocupat de înaltul Divan; cele-l'alte două din același etajiu de Curtea a relativă. Curtea criminală judecă în marea sală de jos, unde, mai târziu, se ținea Curtea cu jurați. Cât despre Tribunale, diferitele lor secțiuni civile, comerciale și corecționale se înghesuira în dependințe, unde veni să se așeze și Ministerul Justiției, în căsuțele dela poartă, pe cari mulți din noi nu le au apucat în ființă. Astfel grămădite, instanțele judecătorești funcționară în acel local până în momentul când el nu mai putu să le încapă și le sili să se despartă de isnoavă. Afacerile, în adevăr, se înmulțiseră. Agitațiunilor și nestatorniciei de mai înainte, urmase un period de liniște și de siguranță relative, de care fiecare voia să profite. Implicinații se întreceau să

și descurce trebile, să și redobândească drepturile răpitate de alții. Pentru aceasta, justiția le o fereă mijlocul cel mai lesnicios și mai eficace; și, deci, toți dau năvală la dânsa. Fără îndoială că ea nu era perfectă, și că mulți din câți își puseseră nădejdea într'ansa avură în urmă crude decepțiuni. Totuși, astfel cum eră, ea constituie un progres asupra trecutului. Nedreptățile nu mai erau așa de strigătoare ca altă dată, hrăpirile judiciare nu se mai produceau cu cinismul și cu disprețul de răspundere de mai înainte. Judecătorii își dau silințele să se arate drepti, să scape aparențele, să înfățișeze icoana unei judecări nepărtinitoare, și, dacă nu reușeau tot d'una în aceasta, cel puțin, buna lor voință eră ținută în seamă și inichitățile ce comiteau, pe ici, pe colo, erau atribuite obscurității legilor, dreptului de interpretare, apreciațiunei, în cel mai rău cas, erorii omenești. Cu chipul acesta, lumea se obișnuia să respecte justiția țarei, magistratii se deprinseră să dea hotărâri din ce în ce mai bune, iară îndulcirea moravurilor și progresul civilizațiunei făcură restul. Și eum ar fi putut, în adevăr, să se ceară perfecțiunea de la o magistratură încropită cu dificultate, nepreparată prin studii pentru un asemenea oficiu, compusă din oameni, în genere onorabili, fără îndoială, însă lipsiți de știința specială indispensabilă unor interpreți ai legilor!

Ca dovadă, vă voi aminti compunerea Inaltului Divan, cea mai înaltă treaptă a magistraturei, în anul 1855, câți-va ani abia înainte de unire.

Ca președinte al acestei supreme instanțe, găsim, la această dată, pe Luminăția-Sa Costache Ghica, iară, ca membrii, pe vornicii Dimitrie Ralet și Barbu Catargiu, pe postelnicul Constantin Văcărescu și pe logofeții Niculae Ghica, Niculae Manu, Scarlat Bărcănescu și Grigore Obedeianu. Parchetul eră represintat prin paharnicul Scarlat N. Ghica, ca procuror, și prin Scarlat D. Fălcoianu, ca substitut.

Ei bine, din acești magistrați, din cari unii se ilustrară mai târziu ca oratori sau ca bărbați politici, toți, de altmintrelea, oameni de bine și însuflețiți de bune simțiminte, cred că nu aduc ofensă memoriei lor, afirmând că, nici unul, — afară totuși de cel din urmă, așezat pe ultima treaptă a ierarhiei, — nici unul nu eră jurisconsult, ba nici măcar jurist, deprins a mânuia legea și a extrage adevărata interpretare din combinarea textelor obscure sau neîndestulătoare. Unde ar fi putut ei să învețe dreptul, căci școlii de asemenea natură nu existau în țară, și străinătatea eră prea depărtată și despărțită de noi prin prea multe prejudecăți! Abia începuserăm să deschidem ochii la luminele ce ne veneau din afară!

abia limba greacă fusese isgonită din școlile și din limbajul nostru zilnic! și aceasta, nu pentru a face loc cu desăvârșire celei naționale, ci pentru a lăsa să treacă pe cea franceză, introdusă de ofițerii ruși, în timpul invasiunilor! În fine, — și mai presus de toate, — marii noștri jurisconșulți, dascălii și generatorii atâtor specialiști, am numit pe răposatii Bozianu, Costaforu și Boerescu, cari, ca oameni de legi, n'au fost încă întrecuți la noi, abia se întorseseră de la studii și nu și începuseră încă cariera roditoare.

Opera de regenerare abia se schițase: eră, prin urmare, cu neputință a se pune mâna pe elementele unei justiții absolut luminate și nepărtinitoare!

Este vremea să încheiū. După cum am văzut din această repede ochire asupra vechilor noastre așezăminte judecătorești, justiția română a trecut prin multe peripeții. Aproape nulă, până pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea, ea luă, cu pravila lui Alexandru Ipsilante, o consistență pe care nu trebuie să o mai pearză. Pe rând strașnică, strașnicită, sau lăsată în voe-i, ea a resfrânt fluctuațiunile timpilor ce a străbătut, a guvernelor și a moravurilor în cari și-a oglindit fața. Astăzi, după un secol de încercări, ea pare a și fi găsit formațiunea definitivă și isvorul din care și va trage puterile. Fie ca siguranța și neatarnarea ce i se acordă să producă roadele ce toți așteaptă de la dânsa! fie ca, prin meritele și virtuțile ce va desfășura, ea să dobândească deplină încredere a celor ce se adresează la dânsa! fie însfârșit ca nimeni să nu mai cuteze a zice, pe viitor, că a fost nedreptățit!

CIRU ECONOMU

PAGINI DE CRIMINOLOGIE COMPARATĂ

(FRAGMENT DE STUDIU)

Considerații generale. — Criminalii strălăui, din apus și criminalii noștri. — Avem noi tipuri de criminali perversi și născuți?

Incontestabil, nu-i aici locul pentru a face o documentare științifică de criminologie propriū zisă și nici un studiu amănunțit. Noi ne propunem o scurtă ochire asupra diferitelor date și cauzelor, pentru a ne servi la o mai clară pricepere a reformelor ce voim a propune în penitenciarele noastre.

Din capul locului, noi ne vom sili să demonstrăm că România n'are tipurile de criminali perversi și criminali născuți. Odată dovedită această afirmare, ușor se va putea pricepe de ce folos sunt măsurile propuse pentru a ne putea ajunge scopul: «meliores redat» al lui Seneca.

Intr'adevăr, ne-având aceste tipuri, e mult mai ușor a obține corijarea delinquentului, redind societății în locul membrului rău pe care ea l-a izolat, redind zicem, un membru bun, superior prin suferință și cultură căpătată. Evident că, un om, a cărui principală vină e lipsa de educație — factorul cel mai principal al criminalității la noi — ori o pasiune oare-care, evident zicem, acest om, care a suferit o pedeapsă, care cunoaște deci ce înseamnă a infringe amenințarea — legea — căruia, în timpul deținerii i s'a inculpat zilnic perceptive morale și economice, evident că, va fi superior celor-l'alți care nu cunosc nici una nici alta. Cel ce a suferit, pricepe mai adânc, mai drept, iar trista experiență făcută îi va servi de lecție pentru ca actele sale să fie expresia dreptății, a logice și bune morale. Incontestabil el va judeca cu mai mult sânge rece, iar raționamentul său va avea de bază două motive de-o-potrivă de puternice: experiența și teoria. Intre omul care a suferit și învățat și între omul umblat prin țări străine, s'ar putea stabili o bună și dreaptă comparație, și unul și altul pe lângă teoria învățată, s'au convins «de visu» de cele spuse și judecata lor — rezultatul comparației lor proprii, — nu poate fi de cât expresia adevărului, a luminei.

Iată dar pentru ce, măsurile pentru obținerea corijării într'un penitenciar trebuie aplicate cu multă băgare de seamă și mult cumpăt, căci de ele depinde — în mare parte — dacă nu regenerarea rasei întreagă, cel puțin a o bună parte din ea, dat fiind numărul enorm a celor închiși și cari se închid.

Intr'adevăr, dacă ne gândim că majoritatea delincentilor o formează pătura de jos așa zisă, adică țărani și micii meseriași, imediat vom vedea, cită importanță capătă chestiunea aceasta. Dacă ne mai gândim iarăși și la numărul enorm de analfabeți, la abandonul moral în care cresc copiii acestor clase, folosul ce societatea poate să-l aibă, transformând penitenciarele în școli forțate, este vădit și enorm.

Noi, am spus că, în țara noastră tipuri perverse de criminali și criminali născuți n'avem. Intr'adevăr, n'avem de cât să cercetăm puțin caracteristica criminalilor din apus și cauzele care nasc asemenea produse.

Gall n'a priceput să descrie pe criminal ca tip degenerat; această teorie se datorește netăgăduit lui Lombroso, Ferrus, Thomson, Nicholson, Lauvergne, Virgilis, Morel, Lucas și Despine. Gall susținea în «Fremologia» sa că, fie-ce criminal trebuie să aibă «une bosse» care să corepunză în mod exact cu înclinarea sa.

Lombroso, nu se mulțumește cu o singură un-

fiătură, ci caută să găsească alte caractere. Intr'adevăr, după un amănunțit studiu și cercetări printre criminali, a crezut că poate fi îndreptățit să vorbească de criminal ca «tip antropologic», descriindu-l sub, orî mai drept zis, cu următoarele caractere: I-iu asimetrie a craniului orî a feței; II-a sub microcefalie; III-a anomalie în formatul urechilor; IV-a lipsa bărbiei; V-a contracțiuni nervoase a feței; VI-a prognathism, oblicuetatea fălcilor; VII-a neegalitatea pupilelor ochiului; VIII-a nas lung, derivat orî cărn; IX fruntea turtindu-se la partea superioară; X lungimea exceptivă a feței. Acestea sunt caracterele pe care Lombroso în «*Scuola pozitivă*» din 1892, etc. le dă ca semne pozitive și caracteristice a criminalului născut¹⁾.

Ottolenghi, discipolul lui Lombroso, alături de acestea, mai adaogă încă: „răritatea părului alb și capete pleșuve printre criminali ca și printre epileptici și imbecili, este de acord cu mica lor sensibilitate și reacțiunea emotivă, constatată încă și de Benedickt, Ferri, Marro, Corse“. „In general trebuie admis că criminalii au o mare dezvoltare a regiunii occipitalului, comparată cu regiunea frontală, ceea-ce înseamnă impulsivitatea, recunoscută ca preponderatoare“²⁾. Marro, la Congresul din 1889, care s'a ținut la Paris, zice că aceste semne sunt totuși foarte incontestante și că se poate găsi chiar și la nedeliquenți, «Malgré tout, zice Marro, il faut convenir que tous ceux qui s'occupent de l'étude du criminel, en viennent, à la conclusion que, les criminels sont des êtres à part».

După cum vedem, acești criminologi caută să probeze că intr'adevăr criminalul poate fi ușor recunoscut, grație caracterelor de mai sus.

Dacă asupra tuturor semnelor date de Gall și mai cu seamă Lombroso, o parte din autorii fac divergență asupra fălcilor eșite afară; asupra frunței mici și plecate în spre ceafă, la partea superioară, sunt foarte mulți de acord.

Intr'adevăr, iată ce zice *Foley*: „Dans l'humanité tout entiere, comme dans notre race, la petitesse du front et la grandeur relative des machoires, coïncident, avec la disposition au meurtre“. Em. Gautieu, care a fost închis pentru un delict politic, „se sauvient d'avoir encore dans la retine la photographie de la lourdeur des machoires des assassins“³⁾. Se știe ce sgomot teribil au făcut aceste scrieri la apariția lor și ce vâlvă au stârnit ele între criminologi. Astăzi

aū decăzut, probându-se că toate aceste caractere, nu se potrivesc cu realitatea în multe, foarte multe cazuri. Totuși, o bună parte din ele aū rămas, de și de multe orî dau locul unor aprinse discuții. E întrebarea acum, avem noi aceste tipuri? Se întâlnesc printre criminalii noștri asemenea semne de degenerescență?

Inainte de a răspunde la această întrebare să vedem care sunt cauzele care provoacă în apus, nașterea, orî formarea acestor tipuri.

Doctorul *Dubuisson*, unul din cei mai savanți medici și profesori ai Franței, Profesor la facultatea de drept din Paris, unde face un curs liber de antropologie și psihologie criminală, zice că pentru a fi criminal trebuie ca instinctele de «Cupidité, la sexualité, de destruction» să predomine; iar cauzele care provoacă nașterea unui asemenea criminal, sunt: sifilisul și alcoolismul. De altminteri multiplicitatea cauzelor e deja cunoscută pentru ca să insistăm aici. Le pomenim doar în treacăt: 1) Sifilisul; 2) Alcoolismul; 3) Mizeria socială; 4) Clima; 5) Degenerescența rasei, etc. etc.

Orî, avem noi elementele necesare pentru a provoca aceste cauze? Ne indoim. Totuși să examinăm chestiunea din toate punctele de vedere.

În primul rând să luăm câte-va exemple de criminali născuți. Am pomenit deja. De Gossens, Wachter, etc. Iată acum un altul. Un faimos tâlhar al Franței, *Brideau*, care evadând în 1891, de oare-ce simțea nevoia absolută de a ucide, urmărește o femeie, bătrână, căreia îi baga stiletul în gât, și odată moartă, *Brideau* îi mănâncă... sinurile! Prins și tradus în fața justiției, mărturisește cu un cinizm revoltător faptul, adăogând că sinurile nu erau de ajuns de... fragede! Pe planșa guilotinei ride și strigă mereu «Amenez»!

Un alt exemplu, tot așa de frapant, îl găsim în ziarele franceze. Intr'adevăr, în ziua de Luni 23 Sept. 1907 (st. n.) pe la 11^{1/2} seara, se prezintă la comisariatul din rue de la Régence un om tânăr, corect îmbrăcat, cam palid, dar foarte liniștit, cerând să vorbească, comisariului.

Adus în fața sa, spune imediat:

— Mi-am ucis logodnica.

Întrebat în ce circumstanțe, continuă:

— «Mă numesc Edouard M., de 21 ani, de profesie harpist: Și, după oare care amănunte declară: «de cât-va timp, ideea de a ucide cu orî-ce chip, mă urmărea. Eram obsedat. Din cauza aceasta, purtam în timpul din urmă, asupra-mi; un revolver și un poagnard. Luni seara, eram ferm decis săucid». Povestește cum, sub motiv de logodnă premeditează crima și cum, «fusei prins în acel moment de o poftă nebună de a ucide. Je vis rouge et, à cet instant, je n'étais plus maître de moi même. Je pris mon revolver

¹⁾ Archivio di Psichiatria 1887, 89, 92 și «Applications de L'Antropologie criminelle, pag. 12 și urm. Editura Alcan 92

²⁾ Corse. Les criminels, p. 37, Paris 1889.

³⁾ Garafolo Baron de, Criminologie, pag. 71.

et, par deux fois j'ai tiré sur ma fiancée. Après, je la frappais à coups redoublés de mon poignard, dans la tête, dans le cou, dans la gorge! J'observais, après quelque temps qu'elle était morte!

Je me relevai... et, je n'eus pas le courage de me suicider».

Dacă ar fi să ne întindem în exemple, am găsi enorm de multe. Dar ca ce? Ele ne-ar ocupa prea mult spațiu și apoi am ajunge la același rezultat că: criminalul născut, ucide pentru a ucide, de bunul gust de a vedea sânge, iar nici de cum din vre-un alt interes. O probă mai mult că lucrul e așa, iată un alt exemplu.

Un oare care Pouillé, condamnat la muncă silnică pe viață și trimis în Noua Caledonie, ca o concesiune, în baza căreia are dreptul de a se însura, 48 de ore după mariaj, Pouillé, fu surprins de agenți, pe când foarte liniștit, se ocupa cu tăiatul gâtului nevastei sale....; cu câteva zile de carceră, o oră după eșirea sa din celulă, nevasta sa scapă cu fuga pentru a nu fi ucisă. Pouillé, se răsbună punând foc la casele tuturor, după ce a ars pe a sa întâi⁴⁾.

În felul acesta sunt sute de exemple⁵⁾ și dacă e să analizăm motorul, cauzele acestor acte, nu vedem nimic din cele ce determinăm comiterea de crime în țară la noi. Ce l'a împins pe Coosseus să ucigă acea femeie tânără? Ce l'a determinat pe Brideau să comită crima de care vorbirăm? Dar pe Pouillé, care voia să taie cu ferăstrăul gâtul miresei sale? E nevoia? E mizeria? E dragostea, răzbunarea, beția, ce? Vedem că nimic din toate acestea nu vine să motiveze aceste crime, atunci nu mai încapem îndoială că, ele diferențiază complectamente de cele ce se făptuiesc în România și că tipurile de care vorbeam, tipuri anormale, morbide, sunt tipuri pe care nu le întâlnim în țara noastră.

Nu mizeria, nu o pasiune din cele ce pomenirăm decid pe Coosseus etc. să devie asasin, nu, ci anormalitatea lor, acel germen moștenit pe cale hereditară, R..., care aruncă pe nevăstă-sa pe ferăstrău, care se dă jos de o privește cum se svârcolește în agonia morții, și apoi se ridică liniștit sus la el, acest R..., despre care vorbește Lombroso, (C. L., op. cit., pag. 13) avusese și avea convulziuni epileptice și ameteți, prezintând încă falcile eșite, bicromatism al irisului, oxicefalie și.... frontal dezolvat, sensibilitate dolorifică obtuză, precocitate sexuală, halucinații nocturne absențe în inteligențe, etc. etc., deci toate sem-

nele fizice, psihice ale degenerescentței acute, terțiară, la care se adaugă și hereditatea morbidă (tatăl său alcoolic în ultimul grad). Criminalii născuți, au fost studiați foarte pe larg, iar *Benedikt* în *Kraniometrie und Kepbatometrie*, *Veslesungen*, *Mosso* cu ergografal său *Gaudenzi* cu *clinometrul*, *Sergi* cu antropometrul, *Aufono*, etc. etc., între cari trebuie citat și Bertillon, au inventat tot soiul de aparate, prin ajutorul căroră să se poată stabili în mod definitiv caracterele fizice ale criminalului născut. Wachter, Jack spintecătorul, ucidea pentru gustul de a ucide, pentru a și putea stămpăra pofta sanguinară, pentru a scăpa de opresiunea gândului și înfrigurăției; care le zicea; ucide. Nici unul din acești asasini n'au furat, la nici unul mobilul crimei n'a fost tâlhăria ori vre-un sentiment de gelozie etc., ci pur sentimentul destructiv care-i mâna, destructivitate—in marea majoritate a cazurilor—moștenită, ori datorită bolilor hereditare.

(Va urma).

Jean Naum-Inau

Doctor în drept. Directorul Penitenciarul central, Focșani.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI COVURLUI, S. II

Audiența de la 16 Noembrie 1907

Președenția D-lui G. BOTEZ, Președinte

Sentința civilă No. 286

Legea pentru înstreinarea bunurilor statului.—Loturi vândute de stat cari se pot înstreina de cumpărători.—Condițiunile sub cari se pot vinde.—Neîndeplinirea lor.—Lipsa de nulitate a vânzării.—(Art 58 din legea înstreinării bunurilor statului).

După art. 58 din legea pentru înstreinarea bunurilor statului, numai bunurile vândute în loturi locuitorilor săteni nu se puteau înstreina de cât către comună, sau consăteni cari n'aveau pământ, sau către cei cari, de și având, voeau să completeze până la suma de opt hectare, și aceasta cu aprobarea administrației, pe când loturile prevăzute de art. 13 sunt în principiu alienabile, cu aprobarea administrațiunei domeniilor; Că dacă o vânzare de acest pământ s'ar fi făcut fără aprobarea Ministerului domeniilor, îndeplinirea acestei formalități nu e prevăzută sub pedeapsă de nulitate, a cărei lipsă nu o poate invoca de cât statul.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de Vasilica Gh. St. Cozma cu consimțământul soțului său Gh. Cozma, și Chiriaca Gheorghiu, văduvă în calitate de fiice legitime ale defunctului Gh. Stoica Tănase, și Jana Gh. Tănase contra lui Gheorghe Marin lordache din Galați pentru revendicarea a opt hectare pământ situat pe moșia Vămășanca, pendinte de comuna Filești, jud. Covurlui, cu care zisul defunct a fost impropietar în anul 1882, conexată cu cererea reconvențională, făcută de Gheorghe Marin lordache, contra numiților reclamanți pentru restituirea prețului aceluși pământ;

Având în vedere că din actele și arătările părților

⁴⁾ Jurnalul No. 10; Caledonien din 26 Ian. 1884

⁵⁾ D-r Laurent, *Habitués des prisons*. 1890; Manelou *Les bagnes et la colonisation pénale*; Thomas, *Cannibals and couviet* 1886 *Novelle Revue* 1890; *Analele curței cu juri* 1899, 90—903 etc. etc.

se constată în fapt următoarele: dintre locuitorii improprietăriți pe moșia statului Vămășanca, marginașii orașului Galați, în baza legii pentru înstrăinarea bunurilor statului din 3 Aprilie 1881, a figurat și Gh. Stoica Tănase, părintele reclamantului. Acesta stăpânind un lot de opt hectare, până în anul 1900 vinde acel lot, cu actul autentificat de Tribunalul Covurlui și transcris sub No. 252/900, pâraturii Gheorghe Marin lordache, agricultor din Galați;

Având în vedere că legea pentru înstrăinarea bunurilor statului din 1881 prevedea două categorii de improprietăriți: 1) improprietărirea locuitorilor români, marginași ai orașelor, pe moșiile situate în jurul orașelor, (art. 13) și 2) improprietărirea de cultivatori săteni, pe moșii situate în orice altă localitate (art. 19). Că după art. 58, din aceeași lege, numai bunurile vândute în loturi locuitorilor săteni, nu se puteau înstreina, de cât către consătenii cari n'aveau pământ, sau către cei cari, deși având, ar vrea să completeze până la suma de opt hectare, sau comună și aceasta cu aprobarea administrațiunii, pe când loturile prevăzute de art. 13 sunt în principiu alienabile, cu condițiune ca înstrăinarea lor, să fie făcută cu aprobarea administrațiunii Domeniilor. Moșia Vămășanca intrând în categoria moșiilor prevăzute de art. 13, după cum se constată din însăși interpretarea dată de stat, care a permis la un număr de șasesprezece locuitori, cesionarea părților lor (vezi titlul provizoriu din 20 Februarie 1889) e netăgăduit că defunctul Gheorghe Stoica Tănase, l'a putut vinde altui cultivator de pământ, fie târgoveț, fie sătean. E adevărat că în specie nu se constată că cu ocazia vânzării, părțile au avut aprobarea Ministerului Domeniilor, legea însă nu prevede sub pedeapsă de nulitate observarea acestei formalități, a carei lipsă e evident că nu o poate invoca de cât statul, este acoperită prin faptul că statul a primit plata mai departe a ratelor, de la noul cumpărător, recunoscând astfel, vânzarea ca bună, și renunțând tacit la invocarea unei nulități pe care legea din 1881, a creat-o numai în favoarea sa; că dar acțiunea cată a fi respinsă ca nefondată, iar, cererea reconvențională ca lipsită de interes;

Pentru aceste motive, redactate de D-l Președinte, respinge etc.

(ss) Corneliu Botez, Eugeniu Bonachi.

p. Grefier (s) M. G. Alexandrescu.

Sunt justițiabili de Consiliile de Război, ofițerii de rezervă care au căzut în prevederile art. 244 bis C. J. M. ?

Mulți dintre apărătorii militari spun că art. 224 bis, C. J. M. nefiind vizat în art. 51 acelaș cod, din această cauză Consiliile de Război, nu sunt competente a judeca pe ofițerii de rezervă care ș'au schimbat domiciliul fără a anunța la timp de această strămutare, Depositul de Recrutare care aparține «aliniatul b din art. 224 bis C. J. M.».

Articolul 51 și următoarele din C. J. M. sunt acelea, care determină competența Consiliului de Război, în mod general.

Cu alte cuvinte, aci este sediul materiei competenței Consiliilor de Război, și cea ce aceste articole dispun este general. Este știut însă că orice lege generală, care prevede totalitatea casurilor, poate fi modificată, într'unul său mai multe puncte, de o lege specială, fără ca și o lege specială să poată fi modificată de una generală.

În cazul nostru legea generală, adică în articolul 51 și următoarele din C. J. M. a fost, nu modificată, ci sporită, adăugită, cu o nouă dispoziție

adățională de acea lege, care a adăugat codului J. M. un nou articol, 224 bis. Creind o nouă categorie de infracțiuni, acelea relative la pregătirea mobilizării, legiuitorul a prevăzut că o să fie dificultatea, cine are să judece aceste infracțiuni, și atunci a adăugat aliniatul care spune că pentru ofițeri vor fi competențe consiliile de Război, iar pentru gradele inferioare, cele de disciplină.

Nu era cătuși de puțin nevoie, deși ar fi fost desigur mai metodic, ca pentru aceasta să se modifice art. 51 și urm. C. J. M. precum și acel articol din titlul adățional al C. J. M., unde este vorba de competența Consiliului de Disciplină.

Odată ce legiuitorul, nu importă în ce parte a codului și în ce articol, a determinat în mod lămurit o competență, instanța investită în mod legal cu judecarea infracțiunii nu și poate declina competența fără a comite un grav exces de putere și o violare fățișă a unui text necontroversat, și hotărârea sa urmează să fie casată.

Ca să recurgem la un exemplu, competența tribunalelor ordinare, în materie corecțională, e determinată de legea de procedură criminală și de legea organizării judecătorești. Dar sunt o mulțime de legi speciale, codul silvic, legea zaharinei, a vânatului, pescuitului, codului de comerț, a timbrului etc., etc., care creind infracțiuni noi, neprevăzute de codul penal, decid totdeodată ca acele infracțiuni să fie judecate de tribunalele corecționale, sau judecătoriile de ocol.

Ei bine, s'a susținut vre-odata că de oare-ce nu s'a modificat procedura criminală și legea organizării judecătorești, tribunalele și judecătoriile nu pot judeca aceste infracțiuni speciale? Voința legiuitorului e obligatorie pentru judecători, fără ca să împarte articolul din cod, unde ea e exprimată și numai când voința sa nu e lămurit exprimată poate fi loc la interpretări.

În cazul nostru e lămurit lucru că art. 224 bis adaugă o nouă dispoziție la cele prevăzute de art. 51 și următoarele din C. J. M. și faptul că legiuitorul nu a adăugat acea dispoziție chiar în textul art. 51 sau 52 nu împiedică ca voința sa, să fie obligatorie pentru toată lumea, deci și pentru membrii Consiliului de Război.

Locot. N. I. Popescu

Substitut la Consiliul de Război, C. 2
Licențiat în drept.

INFORMAȚIUNI

Anunțăm cu toată plăcerea că, în *Ediția Curierului Judiciar*, s'a pus sub presă și că va apare, la începutul Martie viitor, vol. I din marea și importanta lucrare: **Repertoriul general de Jurisprudență al Inaltei Curți de Casație și Justiție Română asupra întregii legiuiri a Țării Românești de la 1862 până 1906**, de d-l *Ion C. Barozzi*, avocat.

Lucrarea va avea să apară în 4 mari volume, având fie-care volum ca la 1000 pagini și va costa 15 lei volumul, sau în total lei 60.

Personale cari se vor abona și vor achita anticipat cel puțin costul unui volum, vor primi câteșii patru volumele pe prețul total de lei 50, în loc de 60, beneficiind astfel de o reducere de 10 lei.

TELEFON No. 16/98. Tip. CURIERUL JUDICIAR, Rahovei 5, București. — Administrator N. I. Codreanu. C. 4992

BIBLIOTECA
SECȚIA ISTORIE
ACADEMIEI R. P. R.